

בנינו כן נראה באור הלשון הזה אשר לא נמלא בתוכך דוגמתו:

תזריע

אשה כי תזריע וילדה זכר. איש מזריע. תחלה כו'. ובמד' לעולם הנקיבה מן האיש כו'. יעו"ש. וזה נראה באור הגמרא קדושין פ"ק אמר רב חסדא האי דעדיפנא מחבראי דנסיבנא בשתסר כו' דביאורו דרב נחמן קרי לרב חסדא חברין בפרק אין לריין ובנתיב דרב נחמן בחשן קדירה בכשפים ואמרו הני גברי כו' בפרק השולת ובנתיב דרב חסדא אמר עליהן ריש פרק מי שמת לדידי בנתיב עדיפי מזכרא יעו"ש. ורבא אמר ברתא דר"ח קיס לי בגוה מר לא קיס לי בגויה ועוד. לכן אמר הא דעדיפנא מחבראי בצרתי דעדיפי טובא משום דנסיבנא בשתסר. לכן הוא יותר לשם שמים כי נפסק ממנו חוס התאוה ודו"ק:

תרי"ב. אין לי אלא הבא מידי טומאה חמורה כיוולת הבא מידי טומאה קלה טמא מת ובעל נדה וכל המטמא את האדם מינין ת"ל לא ימותו בטמא כו' אשר בתוכם לרבות כולם. פירוש עמוק. דזב ומזרע משתלח חוץ לשני מחנות [מזרע לג'] וטמא מת ובעל נדה אינם משתלחים רק ממחנה שכינה כמפורש בפסחים ובזבחים. וטבול יום מן הסורה אינו משתלח ממחנה ליה ודבר תורה אפילו עשה אין בו [יבמות דף ז']. וזה פירושו אע"ג דאל המקדש לא תבוא כתיב בטבול יום דאינו משתלח ממחנה ליה. אבל בכ"ז הרי בא טומאה יולדת דמשתלחת חוץ לשני מחנות דהוה חמור בעוד לא טבלה ולכך טבוי שלו אסור במחנה שכינה. אבל הבא מטומאה קלה טמא מת וז"י. שגם בטומאתן אין משתלחין חוץ למחנה ליה מינין שגם הם מוזהרין להשתלח חוץ ממחנה שכינה אפילו טבוי כתיב ולא ימותו כו' את משכני אשר בתוכם. פירוש מה שהוא בתוכם. שהמה מותרין בטומאתן להיות סביבות המשכן. דהוא מחנה ליה. וזה נכון. ומזה החו"כ נראה. דאין אזכרה רק על טבוי לא על מחוסרי כפורים [וכן משמע פשטיות המקרא]. דל"כ לימא ולא יטמאו קאי על מחוסרי ודו"ק:

וביום השמיני ימול בשר ערלתו. הנה אמר קרא כן שמונת ימים ימול וידענא דיהא כן שמונה ימים היינו שגייע יום השמיני. וכמו כן דרש בפרק ר"א דמילה. וכן דרש בגמילה וספרה לה שבעת ימים שגייע יום השביעי. אבל כי עברו על הכן שמונה ימים הרי הוא בתשיעי כשר מילתו אפילו

בלילה דהרי הוא כבר כן שמונת ימים. לכן אמר כאן דביום השמיני ימול הוא הפסק ענין. שאינו מדבר מהזמן העבר על הילד. רק שמלך עלמו נימול ביום ולא בלילה. לכן ה"ה ב"ט יהיה ביום ולא בלילה ודו"ק: **פסיקתא**. מן חלק לשבעה גם לשמונה אמר הקב"ה אם תתן חלק לשבעת ימי נדה

או יהיה לך כן הנימול למונה. פירוש. דלריך להוסיף חלק לשבעת ימי הנדה. עונה הסמוכה לזאתה שאסור בתשמיש ואז יהיה לו כן זכר כדאמרו פ"ב דשבועות להבדיל ולהורות בין הטמא לטהור וסמוך לה אשה כי תזריע וילדה זכר. ישוין שם הי"ב דף י"ח ע"ב ודו"ק: **בתרי"ב** פרק א' אמר תלמיד אחד לפני רי"ע כו'. אילו אמר וטמאה ז' ימים ביום השמיני

ימול הו"א ז' ות' הרי ט"ז יום ת"ל וזיוס. פירוש דהגמ' קאמר בשבת וטמאה שבעת ימים ביום השמיני ימול כל שאמו טמאה לידה נימול לשמיני פרט לזולא דופן. שנימול לא. ופריך הרי דורות ראשונים יוכיחו. ומשי ניתנה תורה נחמדה הלכה אי"כ הו"א דרך אמרה רחמנא וטמאה שבעת ימים. ומשום שטמאה טומאת לידה לכן אינם נחשבים לשמונה ימי מילה ולכך לריך שמונה ימים אחרים. ודרשינן הכי כל שאמו טמאה לידה נימול לט"ז כל שאין אמו טמאה נימול לח' וכדורות ראשונים. לכך קמ"ל וזיוס היינו שמיני למספר ז' ימי טומאה. לכן אמר לו רי"ע ללכת כו' והלא כבר נאמר וכן שמונת ימים ימול לכם כל זכר לדורותיכם. אע"ג דלדורות תהיה טמאה לידה שבעת ימים הרי לדורות נימול לשמונה ימים הולדו. ופשוט:

ש"ב. תשב להביא המקשה בתוך שמונים של נקיבה. שכל דמים שהיא רואה טהורה כו'. הנה לפ"ז מה מדויק לשון הכתובים. דגבי זכר כתיבא בדמי טהרה וגבי נקיבה כתיבא על דמי טהרה. אולם לפ"ז דרשו לעיל תשב להביא המקשה בתוך י"א יום שהיא טהורה כיון דהוי מחמת ולד. אי"כ כוונתו דדמי קישו טהורים כדס טוהר שבאים אח"כ מן הולד. אבל כאן דרשו למקשה בתוך שמונים [דכן יכול להיות דוקא בגמ' חס לא בתאומים]. שדמי טוהר שלה המה קודמים וכונתו שתשב על דמי טהרה הקודמים מן הולד שילדה מקודם. לכן כתיב על דמי טהרה. ובגמרא דרשא דתו"כ בשם ר"ל:

בב"ר קדש לא תגע לרבות התרומה. ישוין מכות י"ד ובזבחים ל"ג דרש לקיש סבר דטמא שנגע בקודש ליקה מדאפקיה רחמנא בלשון נגישה. ולריך טעם אמאי לא אמרינן גם גבי תרומה דטמא

הנוגע לוקה מדלפקי' רחמנא בלשון נגיעה. ואולי כיון דמרבוי' כפ"ל לא אמר כן. אמנם הענין מושכלי דהנגיעה היא רק כסוג אל האכילה והאכילה בקדשים בכרה. לכן עשתה התורה סיג לדבריה דגם על הנגיעה לוקה וכמו קריבה בעריות וכיו"ב. ולכן בקדשים שאם נטמא הגוף ואחר זה אוכל בשר חייב כרה. לכן עשתה התורה סיג שלא יבוא לאכול. שילקה הנוגע באוכלי קדש. אבל בתרומה טמאה אם אכל כהן טמא פטור ממיתה בידש. דכתיב ומתו בו כי יחללוהו פרט לזו שמחוללת וטומאת. וא"כ כי יאכל טמא תרומה טהורה הלא יטמאה באכילה ולא משכחת טמא שאכל תרומה במיתה רק בפירות שלא הוכשרו או בתחב לו חזירו בבית בליעתו וכיו"ב באופן רחוק (עיין תוספות חולין דף ק"א בזה ואכמ"ל) לא שייך לעשות סיג ע"ז שיהא הנוגע בתרומה לוקה שמה יבוא לאוכלה ודוק:

תויב מה מקדש שיש בו נטילת נשמה כו' שיש בו נטילת נשמה. פירוש בעוד לא טבלה. אע"ג דלגמרי לא דמי כשיטת רמב"ם דטבוי' שאכל קדש פטור מכתת ודוק:

ובמלאת ימי טהרה לכן או לבת כו'. רמז בזה שכל שלא עזרו שלשים יום באדם היו בחזקת נופלי. לכן אמר במלאת ימי טהרה שאז אינו בספק נופל הרי הוא בן זבת. אבל בשעת הלידה אינו רק זכר ונקבה שעדיין ספק נופל ונופל אינו בן כמו ששינו פ"ב דגזיר יעו"ש:

ובן יונה או תור לחטאת. יולדת עשירה מביאה חטאת עוף לפי שקרבנה כדר"ש שנשעה שיוולדת ומלטערת נשבעת שלא תזקק לבעלה [ובמדרש היא רפרפה כו'] לכן מביאה יונה לטאת שאינה מנחת בן זוגה ואינה נזקקת אלא לבן זוגה. והעולה הוא כפי הגרסה. אחרי שהיתה חסורה לבוא אל הקדש כל ימי טהרתה וכעת בזה אל הקדש ובתורה לשמו יתברך על אשר שבה לאיתנה לא יראה פניו ריקס והוא כעין קרבן ראייה. ומלאתי רמז ע"ז באזהרות ר"ש בן גבירול אות ס"ה וטהרת הטומאה בקרבן הגררה וקרבן חטאה וקרא להעולה קרבן הגררה וכמו"ב ודוק:

זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה. ואם לא תמלא ידה די שה ולקחה וכו'. לפלא דכ"מ דכתיב זאת תורת כתיב בסוף ענין וכאן כתיב אח"כ ואם לא תמלא ידה די שה והלא דבר הוא. ונראה דר' יהודה סובר דבעל מביא קרבן עשיר על אשתו ועיין בגדרים לז' דאפילו חללה שבת ע"ש. הא קרבן יולדת

שהוא גרס לה ודאי דאיהו חייב לכ"ע להביא עליה מזל הסברה ומביא קרבן עשיר אע"פ שהיא עניה. ושם בגדרים קאמר דזאת תורת מרבה בין גדול ובין קטן. וביוולדת דקטנה לא מני ילדה מרבה בין פקחית בין שוטה שכן אדם מביא קרבן עשיר על אשתו עיי"ש דף ל"ה ע"כ כל האוגיא. וא"כ לא מני למכתב קודם ואם לא תמלא ידה די שה ואח"כ זאת תורת דא"כ הא אף אם אינה מולאת ידה שהיא עניה. ובשוטה הבעל הוא המביא ולדידה אזהר רחמנא. וכיון דאיהו עשיר מביא עליה קרבן עשיר. ואך יכתוב זאת תורת להורות דבשוטה ג"כ הדין כך. לכן אקדמיה קרא להורות דבשוטה דהמביא הוא הבעל אינו חלוי בה. ועיין ר"ן ע"ס ד"ה שכן. וזה נכון עפ"י. דרכי הגמרא למשיין. **ול"ב** שיטת התו"כ נראה. דכאן דריש דאין הקיטין מתפרשין אלא בלקיחה או בעשיית כהן. ועיין נזיר כ"ז בתוס' ודרש בתו"כ לקמן פס' קל"ד דביוולדת כתיב ולקחה כו' אחד לעולה ואחד לחטאת. ובזה כתיב ועשה הכהן את האחד לחטאת כו'. היינו או בלקיחה או בעשייה. ועיין יומא מ"א. וא"כ כיון דתורת היולדת מרבה אפילו כשהיא שוטה ושוטה לאו בר הפרשה היא ואין מתפרשין בלקיחתה רק בעשייתו של כהן. אבל בזב כתיב ועשה הכהן דאפילו בקטן מתפרשין בעשייתו של כהן. לכן אקדמיה קרא דזאת תורת היולדת קודם ואם לא תמלא ידה כו' משום דבשוטה אין בלקיחתה כלום. ועיין בכ"ז.

שוב ראיתי שמה שכתבתי דביוולדת כו"ע מודו דמביא קרבן עליה. מפורש הוא בספרי פ' נשא והביא את קרבנה עליה כל קרבן שעליה דברי ר' יהודה ומכ"א קרבן שמכשירה לו כגון זבה ויוולדת הר"ז מביאה משלו ואין מקין. מכתובתה וקרבן שאין מכשירה לו כו' הר"ז מביאה משלה ומקין מכתובתה יעו"ש. ול"ע למה אמר בגדרים ובדברי ר"י. כיון דביוולדת אף רבן מודי. ואולי משום דר"י נקיט דמביא קרבן עשיר. ובדברי ר"י נזכר זה בהדיא. ומשיה סמכיה דוקא בעשיר להורות דאף אם לא תמלא ידה מביא קרבן עשיר וכמו"ש בס"ד. והרמב"ם פסק כר"י דאיהו גרים שר' יהודה דייק ממדרש כתובתה דחייב בכל קרבנותיה והלכה ככל הגהו דדרשי מדרש כתובה בפרק הנזקבל יעו"ש. ובספרי זוטא שמביא הר"ש הוא כרבן ואין כמ"ל. ודוק בכ"ז. ולר' מאיר מרמו דחסר עד זאת תורת כו' סמך ולדיק להורות דיש מקשה ק"ג יום ואינה זבה כמספר סמך ולדיק. עיין גדה דף ל"ח:

לזכר או לנקבה. להביא את המפלת סנדל או שליא

משך

תזריע

חכמה

אמנם יש לאמרי דהנה הנגעים היא מחלה המתדבקת עד שאמרו במד"ר ובתלמודין כתובות דלא טיילי למבואיה ולכן טמא טמא יקרא וההתעסקות בו הוא ענין מסוכן ולריך לזה השגחה נפלאה פרטיות אשר העוסק יגול מזה ויהיה נבדל אשר אליו לא מדבק הנגע לכן בחרה התורה זה צבוי אהרן אשר המה נבדלים משאר ישראל ומושגחים בפרטיות יותר וכמו דכתיב ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים ועיין פרק ע"פ דף ק"ה צוה וזה יתכן:

בתו"כ פ"א אי מה ריבוי בשלשה אף נגעים בשלשה ת"ל או אל אחד מצביו כו' מה כאות הוא לפי השיטה דמפרשי בדבר אחא דצר תורה אפילו חד נמי כשר (בריש סנהדרין) דמ"מ סמוך בעיניו ולכן מאהרן לא הוה ידעינן דאיהו הוה סמוך בדאמר פרק ראיהו צ"ד אבל הדיוטות סד"א דבעי ג' לכן קמ"ל או אל אחד מצביו הכהנים ודו"ק:

וראה הכהן את הנגע כו' וראהו הכהן הכפילות מבואר. ועיין תו"כ. ויתכן ע"ד רז"ל שהכוונה שיראה את הנגע אם היא ראוייה לטמאנה הוא שיש בה סימן טומאה שער לבן וראהו הכהן הוא שיראה הכהן על האיש אם ראוי לטמאותו הוא אם חסן נסתין לו כל ז' ימי המשתה וכן ברגל נותנין לו כל ימות הרגל שלא לערבב שמחתו ודרכיה דרכי נועם ולכן וראהו איך הוא צאיכותו אם הוא ראוי לפי הזמן לטמאותו וזה שאמר וציוס הראות יש יום שאי אתה רואה הוא ענין מלד הזמן לא שאם לפי תכונתו לריך התחברות עם אנשים וכיו"צ איך רואה בו רק כשהוא ענין מלד הזמן. בינה זה:

ואם צהרת כו' ושערה בלא מפיק ובפסוק כ' בשחין כתוב ושערה במפיק. ומרמז לנו התורה דשער חלחולי מחלחל כדאמר בפרק העור יהרוטבו והשער בא מגוף הצבשה לכן כאן כתוב ובשר כי יהיה בעורו שחין כו' כתיב ושערה במפיק שער שגדל מהבשר אבל תמן לא כתב רק. עור בשרו. שאין השער בא מן העור (משום זה לא היו שומר ע"ג שומר ישי"ש) כתוב ושערה בלא מפיק:

תו"כ פ"ב אמרו לו לא אם אמרת בשיער לבן שהוא מן טומאה תאמר בשיער שחור שאינו מין טומאה אמר להם אף שיער שהוא הופך והוא מין טומאה כו'. פירושו דהא אם קדמה שער לבן לבשרת טהורה רק אם הבשרת קדמה לשער לבן טמאה. א"כ השחרות שהיתה קודם הולבנה. וכשטולד הנגע השחרות מועיל להטומא א"כ גם שיער שחור מין טומאה ופשוט:

שליח או שפיר מרוקס. תי"כ פירושי דאם כתב זכר או נקבה משמע מיניה למעט טומטום ואנדרוגוטם וכן אפשר דשם הכללי נקטי והיה אם ילדה חמש זכרים לכן סבר התו"כ לעיל פסקא י"ח נקבה אין לי אלא נקבה מנין לרבות טומטום ואנדרוגוטם ת"ל תלד אפילו אין בו זורת הזכרות או נקבות וזהו כרבנן דלר"ש מצע"ל לרבות יולא דופן וממה דנקיט בשם הפרטי לכן לבת ולא בשם הכללי זכר נקבה דריש למייב על כל בן. כיון שהוא קוראו בן הרי קוראו על התיחסותו להאם אי"כ כל בן יש לו התיחסות בפני עצמו. וזה כרבנן דלר"ש נפק"ל מדכתיב בן לרבות טומטום ואנדרוגוטם. ולעיל פסקא ד' ת"ל כי תזריע וילדה כל זרע שתלד. היינו דרבנן דרשי תרתי עד שתלד ממקום שהיא מוזרעת ואפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה כמוש"כ תוס' גדה דף י"ח ע"א ד"ה שליח צבית עיי"ש. וזהו דוקא לענין ימי טומאה וימי טהרה דכתיב זכר או נקבה מהביטין אפילו לא ילדה רק כעין שהזריעה. אבל לענין קרבן סד"א כיון דכתיב בן ודאי שליח לא מקרי בן שאין לו התיחסות להם להיות בנה וקרבתו לא מייחא. לכן לריך קרא לרבות אפילו שליח כתיב גבי קרבן בסופא זכר נקבה. ואי לאו הך דרשא דאפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה הוה אמינא דמה דכתיב זכר או נקבה הוא למעט טומטום ואנדרוגוטם מקרבן. דסדיא לרבות מדכתב בן או בת. אבל כיון דלגבי טומאה מוכרח למדרש זכר להורות שיש בו זורת האדם ואפילו שליח. א"כ גם לענין קרבן לא מפלגינן מלענין טומאה וכולא שמעתתא אחיא כרבנן ודוק:

ואם לא תמלא ידה די שה. לפלא דכאן מביאה כבש ובכל מקום דכתוב שה גם עו בכלל וכמו דאמר ר"מ במ"ר פ' וילא יעו"ש. ונראה דלפי מה דפסק רמב"ם פרק י' משגות דאף אם אינה משגת לכדי נסכין ג"כ מביאה עוף ולפ"ז אמר דאם לא תמלא ידה די שה היינו נככים ששה לכל שה בין שה כשבים ושה עזים ולכן לא כתוב די כבש ודוק:

ודובא אל אהרן הכהן וכו'. ענין הנגעים שנמסרו לאהרן הכהן הוא מסתרי התורה אשר הטומאה והטהרה תלוי בכהן. לכן אמרו בפ"ק דזבחים דשמיטת פרה פסולה צרי משום דפרה קדשיבה"ב ולא כש"כ הוא כו' אמר רב שישא צריה דר"א מירי דהוי אמראות נגעים דלאו עבודה היא ובעיא כהונה. דהוה לנו ההשתוות דמראות נגעים טעון עץ ארו ואזוב בטהרתו וכן פרה אדומה. והמה שניהם ענין טהרה לטומאה ונמסרו לכהן לא מלד עבודה דשניהם בנאן.

משך

תזריע

חכמה

פמ 177

שם. פ"ב והנה כהה יכול למטה מד' מראות כו'. מדברי רמב"ם פ"א היא מוכח דמפרש קרא והנה כהה הנגע פירוש למטה מד' מראות אף אם פשה טהורה ולא פשה הנגע כו'. פירוש או לא פשה הנגע אף אם עמד בעיניו טהור. וזה דלא כרש"י. ובאמת זה נכון יותר בפשט משיטת רש"י דלרש"י אמאי כתיב לעיל הנגע עמד בעיניו לא פשה וכאן כתיב כהה הנגע ולא פשה בוא"י. ולרמב"ם הוא"ז מחלקי אבל דלא כרש"י ור"ע:

ורא יסגירונו כי טמא הוא. בתוי"כ שלא יסגירונו כפי פירוש לפי שהוא טמא לא יסגירונו כהן. כדי שלא יודקק אליו טהור. אבל מוחלט. מי שהוא מזרע מוחלט יסגירונו כיון שהמסגיר מוחלט. ת"ל הוא בגרחה דברתי שהנראה אינו לריך הבגר ופשוט:

תו"כ פ"ה. בשר חי החוזר טמא אין שער לבן החוזר טמא ר' יהושע מטמא כו' שער לבן

סימן טומאה ומחיה ס"ט מה מחיה חוזרת טמא אף שער לבן יחזור ויטמא א"ל ר"ע אימתי יפה כמו של שער לבן לטמא בזמן ששימש החלט כו'. א"ל מה בזמן ששימש החלט אינו מעכב את הפריחה בזמן שלא שימש החלט אינו דין שלא יעכב את הפריחה ועוד שנאמר בשר חי החוזר טמא ואין שער לבן החוזר טמא ע"כ. ועיין ק"א. ולענ"ד נראה דהנה קי"ל דשער לבן הקודם לבהרת טהור. ואם בהרת קדמה לשער לבן טמא. וא"כ יתכן דכיון דפריחה בזמן שזב בטלה הויות הנגע הראשונה ונמלא דמתייחס עכשיו הפריחה לבהרת גדולה וחדשה. ולכן שער לבן הקודם הוא קדמה שער לבן לפריחה והוא כמו קדמה הבהרת לשיער וטהור. אולם ר"ע לטעמיה דסבר לעיל דאם היה בהרת כגרים וכו' שער לבן ואח"כ נתמעט שזב הבהרת מגרים ונשאר כחלי גרים דטהורי. וכבר בטלה טומאת הבהרת ושזב נתגדלה הבהרת עד כגרים דהוי שיער לבן ס"ט ואם נימא דשיער לבן מעכב הפריחה. א"כ אמאי בקדם שיער לבן לפריחה טהור. וליכא לאמר דכבר בטלה התייחסות הבהרת הראשונה ושזב לגבי הפריחה הוא קדמה ש"ל לבהרת ז"א. דלא עדיף מאם נתמעטה מגרים וככ"ז אמרינן. דלגבי התייחסות הראשונה הוא קדמה בהרת לשיער לבן ודוק. והא דאמר בתוספתא מה למחיה שכן היא מטמאה בזוהא בהיותו טהור. אבל שיער לבן אינו מטמא אלא בבא אחר הטומאה. יעו"ש בק"א. יש לה פירכא פשוטה. מחיה בראשי אברים יוכיח שאינו מטמא כל עיקר רק בפריחה מעכבת וחוזרת ומטמאת. וע"כ מוכרח לאמר מה למחיה בראשי אברים שכן מעכבת

תאמר לשיער לבן שאינו מעכב הפריחה וא"כ היינו הך דתוי"כ. ודוק היטב:

שם פרק ו' פסקא ד'. יכול הבא בזבול לבן בתחילה יהא טהור ת"ל הוא. הוא טהור ואין הבא בזבול לבן כו' טהור אלא טמא. ועיין ק"א. וכבר למדנו זה פרק ד' סימן ז'. אולם פירוש עמוק. דהבא מתחלה כולו לבן לריך הסגרי דפורח מן הטהור טמא וכי נתגלו בו בשר חי יותר מעדשה בבשרו [לא בראשי אברים] הרי הוחלט דזה הוי סימן טומאה וכי נתכסה המחיה אחר כך ובמראה בזה ג"כ יכול יהא טהור ת"ל הוא. פירוש דכמו הפורח מן הטמא דאם נשאר מראה בזהק מעכבת הפריחה מלטהר כולו. כן הבא שבה נתחילה כולו לבן והפריחה בזבול לא טהרתו. ואח"כ הוחלט במחיה וכי פריחה שנית ודולה אתה לטהרו מחמת הפריחה גם מראה בזהק מעכב ושזב טמא מחמת הפשיון. דהוי כמו פריחה מקלתו וקאי שפיר אמאי דסמוך מיניה לעיל פסקא ב' ונחפך ללבן אפילו למראה בזהק ודוק.

ור"פ הדינים המפורשים בתוי"כ א"ש ומדויק לשון הכתוב וביום הראות בו בשר חי יטמא. דניחוי דבבא מתחלה כולו לבן או בבהרת קטנה אם נולדה מחיה בראשי אברים אינו טמא. רק במי שהיה טמא ופריחה בזבול ומחמת הפריחה הוא נטהר מן הכהן ע"ז אמרה התורה וביום הראות בו בשר חי יטמא. ולאפילו אם נתגלו ראשי אברים בבשר חי טמא. א"כ הו"ו דהא מחיה זו אינה סימן טומאה כללי. רק דנין דכמו דאם הייתה המחיה בראשי אברים הייתה מעכבת הפריחה בזבול. כן דנין השתא. נמלא דבטלה טהרת הפריחה מעיקרא וכמו זב שראה בו שטתרי קמ"ל וביום הראות בו ב"ח יטמא דוקא מוזמן זה ואילך הא מה שהיה מאחר הפרישה עד הראות ב"ח טהור גמורי. ומסיים בשר חי ולא הבהק. כמו שדרשו בתוי"כ. להורות. שאם תאמר דבהרת הפריחה. א"כ גם הבהק היה סותר כמו שקודם הפריחה היה מעכב. ודוקא ביום זה ולהלן טמא. ולכן הבהק החוזר אינו טמא ודוק:

והתגרות. ג' רבה לרמוז ששלישה ליון נדחים בתגלתתו. שער זקנו. ואף אם הוא כהן דכתיב בו לאוי יתירא וגו' והו"ו ג' לאיון כולם דומה אוחן תגלתתו דמזרע ופשוט:

ואת הנתק לא יגלת. בתוי"כ וכי יש בו פירוש. אע"ג דמשכחת שיש ב"ש שחורות רק שהם מן הלד ואינו מזבול וע"ז אמר לא יגלת. אבל א"כ משכחת לה שהפשוטן יהא סימן טהרה היינו אם יפשה הנתק

משך

תזריע

חכמה

הנחק ויהיו רחוקים מן הקמה ב' שערות ויהיו מבולרים. ובקרא משמע דפשיין הוי סימן טומאה וכל העיקר שליט מנלח כדי שיהיה ניכר הפשיון לטומאה ודוק: **ואיש** כי ימרט ראשו כו' איש לרוב הוא טמא. הענין דמדה במדה לא בטלי ועל קימוץ ולרת עין בל נגעי בתים וכיו"ב. ואם הנגע בראשי בודאי הוא משוכש בכח השכל ובדיעות זרות. לכן בל הלרעת בקרתו מקום המחשבה ומשכן השכלי והנה אם החטא שלו הוא במדות ובכחות הנפש או בפטולות כמו שאמרו על ז' דברים נגעים בלית (פ"ג דעירובין ט"ז) אז אינו מיוחד החטא מלד כח השכלי המתיחד בו האדם. לא כן אם חטא בכח שכלו שאז הנגע בראשו [ומזה מה שבא על גסות הרוח שזה הטעם בשכל ומביא לעו"ג כמו שאמר ורם לבדך ושכחת כו'] לכן בעוה"ה והלרעת זרחה במלחו מקום המחשבה. והבן. הוא חוטא בכח שכלו המיוחד בלדס מלד שהוא איש שליט בשום מי בלתי מדברי. לכן אמר איש לרוב הוא טמא כו' ודוק:

משום דסתם ספרא ר' יהודה ואיהו סבר פ"ק דטהרות [עיין לקמן פ' אחרי פ' י"ב] דבעוף טרפה אין שמיטתו מטהרתו מידי טומאתו היינו טומאת בית הבליעה ולכך שפיר ממעט דהמה טומאת בשמיטתן אבל גמרא דילן בחולין אזלא אליבא דהלכתא דשמיטת טרפה מטהר מטומאתה רק דדרשינן טהרות לפיך. וע"כ לא דריש רק אם מייחר קראי ופשוט. והק"ל נדחק בחכמ:

וישב מחוץ לאלו שבעת ימים ולא אהלה שמורעת מותר בשמיש (כריתות ח'), יתכן עפ"י דברי רבינו פרק כ"ה מהלכות אישות. דאעפ"י שאמרו דמוכה שחין כופין אותו לגרש אעפ"י שהיא רולה מפני שממיקתו כ"ז אם היא מוכת שחין והיא רולה אין כופין אותו דלילה אינה קשה השמיש. לכן גזרה התורה שיהא אסור המלורע בשמיש. שרע הוא לו. ובפרט בעת שהתחיל להתרפאות ולא המלורע. שלה אינו קשה השמיש. ומפני זה אמרו גבי אונס ששותה בעליו אפילו היא מוכת שחין כו'. ודו"ק:

יומא דף כ"ב. התם נמי לא איפרשו מגופיה. לפלא דכניס לא חשיב לגופיה. ועיין בפר"ח דנראה דהיה תירוצו בגמ' דחשוב בנו כגופו ועיין גיטין מ"ה דאין פודין שבין יותר מכדי דמהן. גם בתו לא חשוב כגופו. יעוין תוס' שם וזה חדא שיטה. אמנם נראה דהקושיא דכיון דעבירה היה בהאות המשגל היה ל"ל הטונס בזה וכמו שעל מה שהסיר את מפיצושת מלהיות לארון לליבא נטלו המלוכה מבניו על עשרת השבטים. וזה עונש מדה במדה והוי כמאן דאיפרשו מגופיה יעוין רש"י [ועיין תוס' ישנים שנתקשו בזה]. אבל במה שטענש בבניו זה לא שייך לזה. ומשני דלנטרע ששה חדשים ומלורע אסור בשמיש והוה פירעון בזה בזה העין גופיה. וכמ"ד דבימי חלוטו אסור בשמיש. ודו"ק: **את** ראשו ואת זקנו. בתו"כ. (לפי גירסת רש"י והובא בק"א) ויש חומר בזקן מן הראש. שהזקן אסור בכל אדם והראש אינו אסור בכל אדם. ועיין פירושו. ולפ"ז מוכרח כפסק רבינו משה בחיבורו שעבדים מלוים על השחתת זקן. דלילה אי"כ גם הזקן אינו אסור אסור בכל אדם. שהעבד יש לו זקן ואינו מלוה על השחתתו. וע"כ דישו בכל תשחית. ודו"ק. ובמושכל ג"כ לפמשי"כ רבינו בחיבורו שכך היה דרכן של עובדי ע"ז להתגודד ולהקיק פאת ראשם ולהשחית זקנם ולונו המקום ע"ז. וכונתו אינו כפי מה שהביא הט"ז. דהטעם דאין לילך בחוקיהם. רק כונתו כמו שאמרו מלכה אהובה כו' ושנאה לבנים. כן זה מפני שהיה זה מחוקי העמים לע"ז. גזרה החכמה

מצורע

ביום טהרתו והובא אל הכהן. בתו"כ פרשא א' אם משפטרתיו בעמידתו וכו'. הנה לפ"ז הילפותא הוא מוזב ואי"כ אינו מטמא בבליה ואינו משתלח חוץ למחנה ג'. וא"כ המה נעשים כימי ספרי ושוב נמלאת מרבה והולך. רק למאן דמטמאין במו"מ בימי חלוטו איכא נפ"מ. ודו"ק:

שם בתו"כ. מן הלרוע להביא את שפרכה בכולו שטעון לפרים. פירושו דמן הלרוע מיותר דסגי למכתב והנה נרפא נגע הלרעת דחוינין דנרפא. לכן דריש דקאי על הפך כולו לבן. דקיי"ל דאם מן הטוהר טמא ואם מן הטמא טוהר. לכן דייק מן הלרוע שידעינן שהיה מקודס לרוב. ולכן עכשו טוהר. אבל אם אינו לרוב הוא אדרבא סימן טומאה. ופשוט. ובירושלמי פליגי אם פרחת בכולו מחוץ הסגר לריך לפרים ומייתי ברייתא דא עיי"ש במגילה פ"ק:

מד"ד. ולקח למטהר שתי לפרים כו'. אמר ר' אחא מארס יהא שלא יביאו חליים עליו כו'. עיין מת"כ. ונראה דדריש מדרכתיב למטהר ולא כתיב לנטר שחוא נפעל וכמו דכתיב והובא אל הכהן. לכן ע"כ כונתו שהוא מפעיל בעלמו הטרה היינו התפעל שמחבת תשובתו להש"ת הוסר מאתו הנגע. ופשוט: **תו"כ** פרשה א' פסקא י"א. טהורות ולא טומאות טהורות ולא טרפות. הא דממעט תרווייהו מחד קרא

ושלמים היו חיל וכבש, לכן כתב מנחתו ונסכו לחיל וכבש חין בלילתן שזה ונביעת כתבה רחמנא במוסף לשני הכבשים שני עשרונים כו' משום דכיון דשניהם כבשים מותר לעשותן כאחד שלא ירבה במלאכות ולא יהא כל אחד נילוש ונקטר בפני שלמו ודו"ק בזה:

את האיש המטהר כו' לפני ד'. הדבר נפלא, דבכל פרשת טהרת המזרע לא כתיב איש, רק בפסוק זה, ובתו"כ דריש זה, ובפשוטו יש לומר, דהנה דבר זה חידוש הוא דביאה במקלט שמה ביאה או לענין מלקות כמבואר בזבחים דף ל"ב ל"ג ע"ש, והבא קא מעיל ידיו לשער נקטר, והוא אמינא דלא מיירי רק בקצין המטהר דלאו בר מלוה הוא, ועל הכנסתו למקדש ליכא איסורא משום מכניס דבר טמא, דזה ודאי צטי שיכנס רובו או כולו, אבל בהבאתו במקלט ליכא איסורא, ועוד דמכניס קטן אימוטט בריש ערוכין [וכמוס"ב בחידושי ג"ס הגר"א] מכתת, לכן קמ"ל קרא דהעמיד האיש המטהר, היינו גדול דבר מלוה, ואם נכנס במה"ל איכא כרת או מלקות, בכ"ז לטהר מלרעתו היתרה רחמנא, וכן בס"ד.

ויתכן עוד לאמר, דמלורע בימי ספרו אסור בתשמיש וישב חוץ לאלו כו' ומלורעת מותרת בתשמיש (ריש פ"ב דכריתות) וא"כ כיון שביום השביעי גילה וטהור אחר הרחילה אי"כ תו מותר בתשמיש, רק שגריך לעמוד למתן בהונות בעזרה לביאה במקלתי, אי"כ אם יהיה עם אשתו בלילה כאורח ארעא, הלא יהיה טבול, יום לקרוי ויאסר להכניס בהונותיו לעזרה, לכן כתב רחמנא האיש המטהר, שיהא בואו מלב ומעמד מה שהיה עד עכשיו, בשביל שהוא איש לא אשה, כי אשה מותרת בתשמיש בימי ספורה, וזה כמו דאמרו וצמים ל"ב, שאם ראה קרי בלילה אינו נכנס למתן בהונות למחר ודו"ק.

ישחזק את הכבש במקום אשר ישמנו את העולה כו' כי כחטאת האשם הוא כו' לכהן קדש קדשים הוא, פשטו של הקרא, דהואיל והוא כולו לכהן וכמו קדש קדשים, לכן לריך להשחט על ירך המזבח לפונה, שמהמזבח זכו עבדיו המה הכהנים, אשר המה שומרי משמרת המזבח, ולפ"ז גם כבשי עלרת שהם כולם לכהן מקום שחיתתן בלפון, והוא מפורש במקרא, וכמעט קרוב לזה דרשו חז"ל בתו"כ לו פרשה ג' על קרא במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת ק"ק היא יעו"ש, שזה הטעם לפי שהיא ק"ק וכולה לכהן תשחט על ירך המזבח, ועיין פרק איזוהו מקומן דף ר"ה ודו"ק.

ובתו"כ, יכול שהוא ניתן למעלה כחטאת ת"ל וכו' סוקה

החכמה העליונה בחק לאסור זה לעמו ישראל, אי"כ בכל הנוגע לע"ז וותה התורה לעבד כמו לישראל, וגשים מפני שדרך נשים היה שלא לגלח [והאשה המגלחת כמו האיש לוקה משום לא חלבש כ"ג, רמב"ם], ולכך אי"ש מה שהכפילה התורה זה לכהנים בפי' אמורי, כי המנהג הזה היה יותר לכהני הכמות ולקדושיהם, כאשר נמלא אל"ל נביאי הבעל ויתגודרו כו', לכן כתב לאו דהשחתת זקן ושריטה וכו', לכפול איסורן אלל כהנים ודו"ק, ואכמ"ל:

ובבשה אחת כו', בתו"כ פסקא ט' אחת מלמד שמביא אחת על גגשים הרבה, הנה בתוספתא דכריתות פ"א מלורע שנתנגע וחזר ונתנגע כו' וחכמים אומרים קרבן אחד על הכל עד שיביא אשמו כו', ר"ש אומר קרבן אחד על הכל עד שיביא חטאתו ועי"ש, דהך פלוגתא, דפליגי אם חטאת או אשם או לפרים קבצי למלורע להביא קרבן עני או עשירי, אינהו נמו פליגי לענין אם מביא קרבן אחד על הכל, ודלא כמוס"כ הכס"מ [כי נשמט מכתת הך תוספתא], וא"כ תנא דתו"כ דלקמן פרשתא ד' פסקא י"ג סבר דחטאת קבעה כר' שמעון (עיין ק"א שמה), היה גם להביא קרבן אחד תלוי בחטאת, נמלא דאעפ"י שנתנגע משהביא אשמו מביא לכל לרעת קרבן חטאת אחת, ולכך דריש וכבשה אחת [הוא חטאת], אחת על גגשים הרבה, אבל הרמב"ם פוסק, דאשם קובע לעשירות, והיה דאם נתנגע משהביא אשמו מביא שני חטאות לכל לרעת קרבן בפ"ע, ודו"ק.

ומידו יש לישב הדרשה לכופי, דאם נתנגע משהביא אשמו, הלא לריך להביא קרבן אחר על הגג השני, ולריך להביא שני קרבנות חטאות ועולות לכל נגע קרבן בפ"ע, מ"מ מביא קרבן אחד ואוכל בקדשים והשאר עליו חובה, דוגמא דלידה ולידה וכיו"ב, וא"כ שפיר כתיב בחטאת וכבשה אחת, שבתחלת אחד אוכל בקדשים והשאר עליו חובה, דכ"ז דלא מייתי חטאת אסור לאכול בקדשים וכלקמן פסקא י"ג פ"ג, וכן פסק רמב"ם ודו"ק.

דע דשיטת רמב"ם נראה דמנחות של כבשים מותר לערב לכתחילה כיון דבלילתן שוה, לא כן מנחות פר וכבש יעו"ש, ולפ"ז יתכן דבמלורע, דכל חטאת ואשם אינו טעון נסכים, רק מלורע, הואיל ומנגע"י איכפר לי' יעו"ש אם כל כוונת התורה שהיו המנחות והנסכים מהכבשים נילושין ונבללין בביסא כאחד בכלי אחד, שלא יהי' נקרא שם חטאת ואשם לבד, רק בלירוף עולתו, לכן כ"ל רחמנא כולוהו כחדא שלשה עשרונים בלולה בשמן וגבי ניזר העולה

משך

מצורע

חכמה

הכונה לפי שלא כתוב זריקת דם כאן, רק בלוי דכתיב במקום אשר ישחטו את האשם ואת דמו יזרוק. משום דזריקת דמו בעולה למטה מחוט הסקראי אבל כאן דכתיב במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה, לא כתוב זריקת דמו שאין זריקת דמו שיה לחטאת. שנותן למטה מחוט הסקראי. זה כונת המ"כ לפי גירסא הישנה ודו"ק:

במקום אשר ישחט כו' במקום הקדש. נראה שהשיענוי דלא נאמר כיון דתיקף לסמיכה שמיטה וכל רוח לפוני כשר לשמיטה דבעי לפוני ואף בין האולם למזבח. וכן מקום דריסת רגלי ישראל וביאה במקלט לא שמה ביאה ומלורע הוא מחוסר כפורים. לכן הוי אמינא דמוכרת לשחוט האשם סמוך לפתח העזרה. שמכנים המלורע דיו לעזרה ושם שוחטין אותו. כדי שיהי' תיקף לסמיכה שמיטה וכמו שכתוב בהלכות מחוסרי כפרה ברמב"ם פרק ד' לכן אמר קרא שחותר לשחטו במקום הקדש היינו בין האולם ולמזבח שמקודש שאין בעי' נכנס לשם והכנס לוקה משום דלא סמיכת אשם מלורע לאו דאורייתא. או תיקף לסמיכה שמיטה לאו דאורייתא וכמו שאמרו בר"פ כל הפסולים. ודו"ק היטב:

בתו"כ. הוא פרט לשחטו שלא לשמו. פירוש דאימתי חתקו אשם לחטאת דוקא כשהוא בהיותו שנעשה לשמו ונשאר בהיותו אבל אם נעשה שלא לשמו אינו דומה לחטאת. דחטאת פסולה שלא לשמה ואשם כשר שלא לשמו ודלא כר' אליעזר. דמקיש אשם לחטאת לפסול שלא לשמו ולמותר אשם דסבר דמתה ודו"ק. ועיין תוס' מנחות דף ד'.

שם פסקא ג'. ולקח יכול בכלי ת"ל ולקח הכהן ונתן מה נתינה בעלמו של כהן אף לקיחה בעלמו של כהן. פירוש דהכהן שני פעמים כתיב ולקח ונתן הכהן על תנודי. דהכהן השני דנתן הוא מיותר. דהוא ליה למכתב כמו דכתיב בעני צפ' כיהי וע"כ להורות דמה נתינה בעלמו של כהן. אף לקיחה בעלמו של כהן. אבל בחטאת כתיב הכהן חד. ומסולק תמימה תוס' בזבחים דף מ"ז ע"ב. וכאשר תעין תמלא דרשות רבות על השמים בין קרבן עשיר לעני כמו על מקום דם האשם עיי"ש ודו"ק:

ולקח הכהן מלוג וכו' על כף הכהן השמאלית מלוג שיזוק לתוך כף של חבירו. וכתוב מן מן השמן אשר על כפו להורות דאם נתן לתוך כפו יאל. תו"כ. הענין דהימין מכונה על החכמה והתורה הוא אשר בהגבר המושכלות אלל האדם והשמאל הוא על כחות האנושיות. הטיבעיי והמתאווה וההכרחי לזה אמרו לישר מסילה להדבוק בדרכי השם. ילך זה התאווה.

והתינוק זה הטבעיי והשה זה ההכרחי. וכמו שאמרו אדם מביא מימים מימים כוסם כו' מאירה עינו כו' שמאל דומה וימין מקרבת. שיקרב זה מלך הלורך בזה אל דרכי החכמה והתורה. לא מלך השמאל של האדם. שדבוק בזה בקשר בלתי מתפרד. והנה ביום הכפורים נגדר כח התאווה וההכרחי. כי יעמוד האדם כמלאך נפרד מעניני החומר אכילה שתיה כו' תשמיש. אז מלאנו ששמאלו של אדם מכפרת וזהו שאמרו שמאל שהותר מכללו ביוהכ"פ לאפקוי והכ"פ דהוכשרו בשמאל (מנחות כ"ה). ולכן שטן לית ליה רשות לאשטוני. כי כח השמאל. היינו כח התאווה אז בטל לגמרי. והנה הכהן כל השנה. אף דהוא אינו פרוש מאשה ומההכרחי. כדרך כהני הקופים אבל מוגדר הוא באכילתו. אוכל תרומה בטירה וקדשים במקום קדש. באשה מוגדר הוא מזונה. גרושה כו' וכשהוא עמא אסור לעבוד עבודה. ולכן שמאלו עלול להיות כלי שרת לקבל את השמן של מלורע. וזה שאמר ויזוק על כף הכהן השמאלית. שכף השמאל יהי' צביהונו. ודוק היטב:

בתו"כ וכפר על החטאת מטומאתו ולא מזובו. מה שפירש הקיא לא נתייר. דאך כתב זה אלל עשיר שקרבנותיו בהמות. וקרבן זב הוא עופות ופשיטא דלא סגי בחד קרבן והו"ל למיכתב גבי עני דקרבנותיו עופות. וע"כ נראה יותר כפי מה דאיתא לקמן פרשת זבחים פרק ט' מזובה ולא מנגעה ועיין נדה ל"ז. והכא נמי הפירוש כן אע"ג שהוא עדיין זב מביא קרבן מלורע. ולא אמרינן דלריך להמתין עד שיספור ז' נקיים של זיבה. ובזה ניחא דכתיבה רחמנא גבי חטאת להורות. דבאשם ליכא לאשטויה. דכשהוא זב הרי לא הותרה ביאה במקלט של בהונות. משום דהוא זב. וע"כ בלופן דנעשה זב אחר הבאת אשם קמ"ל. דאע"ג דבעי למיספר ז' מ"מ מלי מייתי חטאתו ודוק.

אורים דעי' דלפ"ז דכל הדרשה הוא אם נעשה זב אחר שהביא אשמו. קשה טובא לדין דקיי"ל דאשם קובע. וה"ה אם נתנגע אחר שהביא אשמו לריך להביא קרבן אחר. דמחשב לזרעה בפ"ע. א"כ נראה פשיט. דגם מביא קרבן חטאתו אעפ"י שהוא עדיין מלורע. אכן אכן קיי"ל דבמזיק מלורע אינו משלח קרבנותיו. וא"כ דאם הוי מלורע אינו משלח קרבנותיו. אולם זה אינו רק לר"ש. אבל לר"י גם מלורע משלח קרבנותיו עיי"ש דף ט"ז ע"ב. אולם למ"ד דחטאת קובע. וכן סובר המ"כ לקמן. וא"כ אם נתנגע קודם שהביא חטאתו. לא לריך רק קרבן חדא. וא"כ הוי כלרעת חדא. ופשיטא דאם מייתי חטאתו. הוי מחוסר זמן. כיון דמיישב לנגע אחד. ועיין

ועיין משיב בחידושי למסכת גזיר בדברי רמזים שכתב ואם הביאה בתוך מלואם על ולדות ראשונים לא יאלת. עייש ודויק.

ומה הפשוטא לי שאם היה מלורע עני וזב לריך שתי קרבנות היינו אפילו לאכול בקדשים אפי"ג ללידה ולידה מביאה קרבן אחד ואוכלת בקדשים מי"מ לידה וזיבה לריכה להביא שתי קרבנות דכ"ז דלא מייתי ב' קרבנות הוי מחוסר כפורים ואסורה לאכול בקדשים. [שוב ראיתי משיב בזה בתום הראש הובא בשיטה מקובלת לפרק גט פשוט. יעו"ש להיפך מדברינו.] וכן מפורש בתוספתא פ"ק דכריתות. זה לשונה האשה שיש עליה לידה ולידה. זיבה וזיבה מביאה קרבן אחד [פירוש ומוותרת לאכול בקדשים והשאר עליה חובה.] לידה וזיבה מביאה שתי קרבנות [פירוש דאסורה לאכול קדשים עד שתביא שתי קרבנות על לידה בפ"ע ועל זיבה בפ"ע.] לידה ספק ולידה ודאי. זיבה ספק וזיבה ודאי מביאה קרבן על ודאי שבהן יאלת [פירוש דלא עדיפא מאילו היו שניהם ודאין דמייתי חד קרבן ומוותרת לאכול בקדשים.] לידה ודאי לידה ספק. זיבה ודאי זיבה ספק מביאה קרבן אחד ואומרת אם היא ודאי הוא עליה. אם לא הוא על ודאי שבהן דברי ריו"ח בן גורי כו' [פירוש דכשמביאה קרבנות לריכה להביא על לידה האחרונה. וטעמו כדמסיק הגמרא משום פשיעותא. פירוש שאם הלך עוד פעם שוב לא הביא קרבן ותאכל בקדשים מידי דהיתה אוכלת. אפי"ג דלא הביאה על לידות שניות ושלישית. לכן לריכה להביא על אחרונה. ואם הלך עוד הפעם הלא תדעי שעל אחרונה לריכה להביא ותביא גם על לידה זו שהיא האחרונה. ולכן אם הלידה ודאית היא האחרונה. שפיר מביאה על הודאית. ושוב הספיקות הראשונים לא עדיפא מאם היו ודאין ובגני חד כפרה לכוון לאכול בקדשים. אבל אם הספיקות הן בסוף הלא אם הביא על הספק. שהיא האחרונה. שמה לא ילדה ואין זה קרבן כללי. וא"כ אינה טהורה מן הראשונים. שהרי לא הביאה קרבן לכפרי. לכן מביאה ומתנה אם האחרון הוא כך שילדה הוא עליה. ואם לא ילדה הוא על הודאי. ודו"ק.] ונמצא דזה אינו סותר להברייתא בגמ' וטעמו דת"ק בגמ' הוא דלריכה להביא על האחרונה וכי הוי ספק באחרונה לריכה להביא שתי קרבנות. וטעמו אי משום דסבר דלחטאות מדמינין וכל כמה דלא מייתא על האחרונה אינה טהורה לאכול בקדשים וכדאמר רבנ"י או משום דחשינין לפשיעותא. דא"כ שוב כשתלך בספק לא תביא עוד דתחשוב שעל הספק אינה לריכה כפרה. ומש"ה לריכה להביא שתי קרבנות.

וברי ב"ב ע"כ לפי התוספתא סגי בחד קרבן רק בתנאי. וכן יש לפרש סוגית הגמרא. והא דקאמר על הודאי היינו כשמביאה על הודאין בפני עלמן. או משמע. דבגמרא פירוש אחד בדבריו והוא. דסובר דלריכה להביא שתי קרבנות חד על הודאין ולריכה לאמר שהוא על האחרונה. וזה דקאמר על הודאי היינו מעובדא דמיירי ב' שיש ודאין ויש ספיקות. ויש כ"פ בתוספתא דעת אחרת מהברייתות שהובאו בגמרא. עכ"פ נחבאר דעל לידה ודאית וזיבה ודאית אסורה לאכול בקדשים עד שתביא שתי קרבנות ודו"ק. **רפ"ז** ל"ע דברי הרמב"ם שכתב פ"א מהלכות מחוסרי כפרה היו עליה חמשה לידות ודאות וחמשה לידות ספקי. או חמשה לידות ודאות וחמשה זיבות ספק מביאה שתי קרבנות כו'. דמה רבותא היא זו כיון דעל לידה ודאית וזיבה ודאית מביא שתי קרבנות ג"כ ואינו אוכל בקדשים עד שיביא שניהן. וכפי הגרסה דכן הוי גרים בגמרא. וי"ע.

א"ר לפ"ו תמוה לי מאוד דברי הגמרא כריתות דף ע' על מתניתין דהמפלת בתוך מלאת. זה לשונה. מלן דתני תנא קמיה דר"ש זאת תורת היוולדת לזכר ולנקבה מלמד שמביאה קרבן אחד על ולדות הרבה. יכול על הלידה ועל הזיבה אינה מביאה אלא קרבן אחד ת"ל זאת. ופריך אלא מעתה אכלה דם וילדה ה"ג דאינה מביאה אלא קרבן אחד אימא הכי יכול על הלידה שלפני מלאת ועל הלידה שלאחר מלאת. וכפי הגרסה דהגמרא מפרש לה על חיובא דקרבן. ופריך א"כ באכלה חלב נמי סד"א דמפור בחד קרבן. אבל אמאי לא מפרש דהכי קאמר מלמד שמביאה קרבן אחד על ולדות הרבה. פירוש אפילו ילדה אחד מלאת. בכ"ז לטהר לאכול בקדשים ג"י בחד קרבן. יכול על הלידה ועל הזיבה חסגי בקרבן אחד לטהר ולאכול בקדשים קמ"ל זאת. דאם ה"ו זבה אסורה לאכול בקדשים עד שתביא שתי קרבנות וזה היה נכון מאד. ולמה ליה להגמרא לפרש על חיוב הקרבן ופריך א"כ אכלה חלב. הלא אם נפרש על טהרתו לאכול בקדשים א"ש. שוב עיינתי בתוי"ב פ' חזוי"ע פרק ג' שם כתוב תורת היוולדת כו' האשה שילדה ולדות הרבה כו' בתוך שמונים כו' ואח"כ סמוך לה זאת תורת היוולדת האשה שיש עליה כו' מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים כו' אמר רשב"ג כו' יכול אף ללידה ולזיבה תביא קרבן אחד ת"ל זאת. הנה פשקות התוי"ב יורה כמו שפרש. דאדם מן ליה קאי דאמר קודם דאם ילדה חמשה לידות ודאות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים כו'. ולע"ג. ודחוק לאמר

משך

מצורע

חכמה

לאמר והגמרא סוברת דללידה ולזיבה סגי בחד קרבן ליעור ולאכול בקדשים והא דקאמר דללידה ולזיבה מביאה שתי קרבנות (בתוספתא) פירוש דחשיבין לפשיעוהא מדרבנן דשמא תסבור דעל לידה אינה לריכה להביא, ואם תלך עוד הפעם לא תלריך להביא קרבן, אולם כ"ז דחוק ולי"ע. אח"ז גרפס השמ"ק, ראיתי שהקדמונים הרגישו בזה יט"ש:

בסוטה אמר ר'אין חטאת שצא על חטא טעון נסכים, רק של מזורע הואיל ומגעו איכפר ליה, וקרבן כי מביאו לאישתרוי' בקדשים, וכמו זב וזבה שמומאחם מביאין קרבן, ולזה לכפר מחטאו די בשילוח ובטמאו צביאה ובזפריס ותגלחת ראשונה, לכן כתיב למטהר מן הרעת הוא מחטאו ומלטמא צביאה, שמיחד בלרעת, שמתכפר ומתטהר כאחד וכי הוא בימי ספירו הוי טמא כזב וכמו"ב, לכן מביא נסכים לחטאתו, לכן כתב לכפר על המטהר מטומאתו, שאינו כדון חטאת לחטאי, רק חטאת לטומאתו, לכן מביא נסכים וזה בעשיר אבל בעני קרבנו טוף ולא שייך נסכים לכן כתב למטהר לבדו:

ואחר ישחט את העולה, יתכן הדורה דשחיטת קדשים מזהו בצעלים וכמו דפרש"י פסחים ז', לכן כ"ז שלא נזק עליו דם החטאת הוי ממוסר כפורים ואסור לכנוס במחנה שכינה, אבל כיון שנתכפר מהחטאת הוי כטהור ומזהו שהמטהר מטומאתו ישחט העולה: **והערה** הכהן את העולה כו', לא זכר הקטרת אימורי חטאת ואשם כאן, ומשום זה מפרש התו"כ הך העולה לאו ע"ש פרטי מקרבן עולה, רק על האשים הנקטרים הן האזברים, הן אימורים, החלב ושתי הכליות, וכמו דמלאנו בדה"י בפסח דיאשי' וישחטו הפסח כו' ויסירו העולה כו' למפלגות ד' וכן כאן כיון בזה העולה והמנחה, ומפני זה כלל האימורים עם העולה ללמד, שאטפי' שהעולה או האשם לא נשחט לשמו ואין על האשם שם אשם ג"כ קרב הוא ומנחתו ונסכיו כמפורש במנחות דף ל"ז, ולכן אמר בתו"כ והעלה הכהן את העולה ואת המנחה אטפי' ששחטה שלא לשמה, לכן כלל כולן בשם כללי העולה להקטיר האזברים וגם החלבים וכל האימורים, שכולן עולין במזבח (לבד חטאת דפסולה שלא לשמו), להורות דגם הכשרים שלא לשמה יעלו הן ומנחותיהן במזבח, וכן נסכי יין כדון מנחה, ודוק:

ואם דל הוא ואין ידו משגת, פירוש דל נקרא ע"ש חסרי, כמו חסר בשר דלות ורקות, או חסר רעים ואוהבים, ובכפילות הוא אבר מדולדל כמו מירוק יקרק שגפרד לגמרי ממיצרו, וכל הקרבנות לריכות

דעת לבד ממחוסרי כפרה, שאין לריכין דעת כדי להאכיל אותן בקדשים, וחטאת מעכו מלאכול בקדשים, לכן בקרבן עולה ויורד לריך' שיהא מדעת, לכן אם יפריש אחר לריך' שיהא מדעתו, שיתרלה לזה ואימור לא יחא ליה בכפרה דחבריה, שאינו רוצה להנות משל אחרים, אבל במזורע שאין לריך' דעתו, ויכול להביא אחר עליו קרבנו, לכן כתוב ואם דל הוא, כפרד מחבריו ואין לו אח ורע שיחוש על שהוא מעוכב כפרה, ולא תשיג ידו, שאין לו בזה להביא, לכן כו', אבל על מדירו אם הוא עשיר לא חס דחמלא, ישו"י ערכין י"ז, ודוק היטב, ולכן צפ' עולה ויורד לא כתוב ואם דל הוא:

ורקח כבש אשם מה ת"ל אחד זו שאל ר"ע את ר' נחמיה וכו' תו"כ, ועיין מגילה כ"ז שאל ר"ע את ר' נחוני' על כבש אחד, אם נאמר כבש למה נאמר אחד, ופירושו דקאי על הך דהכא, ואם כי השיב לו שם תשובה אחרת, אפשר ששייחם השיב לו, וכן ביומא תמלא דלא דריש הגמ' במקום שלוקח שנים, ומפרש אח"כ כמו לעיל גבי מזורע עשיר, רק במקום שאינו לוקח רק אחד דריש ליה, ועיין גוב"י מהד"ת סימן קל"ט בחלק או"ח שפלפל בזה עם הגאון ר"י פיק ז"ל, ולענ"ד כמוש"כ:

ישתי תורים אי שני יונה אשר תשיג ידו, פירוש שלא תימא שמורים מהודר רק שניהן שקולין, לכן אשר תשיג ידו, ועיין סוף כריתות במשנה: **והגורר** כו' לכפר, הנה בעשיר כתוב וכפר עליו, ונראה דנגעים צאים על גבות הרות, ועשיר המתגאה הוא גרם טעמי כמוש"כ ורם לבבך, אבל דל גאה מאוס להשי' ולבריית, לכן לא נגמרה כפרתו במתן השמן, לכן כתוב לכפר, שעדיין לא נגמר כפרתו ודוק, ועיין לו סי' ע"ה בתו"כ:

וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבוא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כו' ואחרי כן יבוא הכהן לראות את הבית, הוא בלתי מגביל דקודם כתב לראות את הנגע, וסיים לראות את הבית, אולם הוא ענין עמוק, דהבית אם יסגירנו כהן טמא ומטמא כל אשר בתוך הבית, אכן הוא מלך עומאת הכהן שסגרו לראות אם יעמוד בעינו כו', ואח"כ בפשיין אחר שצוה ראשונה יחלוץ ויקליע, ויטו, או אם עמד בעינו אחרי שני הסגירות, אבל אם פשה אחרי חלוץ והקלות והטוח אז ינתן כל הבית, שלרעת מוארת היא צבית וסד"א שנגע הוא כמת שמיים היותו צבית, טמא הבית, אף קודם שראו הכהן וכי מהני פניו הכלים הגימ' לטומאת הסגר

משך

מצורע

חכמה

מוליא עפרה. וזה תימא. אבל למה דפרישית ניחא דאצבעי"ב קאי. ודוק היטב:

והזר. על השקוף כו'. בתומ' הנה רמז גדול בדברי שבצתים הנגע הוא על לרות עין וכדאמר הגמרא יומא י"א אשר לו הבית שמיחד ביתו לו. שאינו רוצה להשאיל כליו לאחרים ולכך מזה על המשקוף. הוא על פתח הבית להראות שמהא ביתו פתוחה לרבים כו' ובאדם בא על לשון הרע ודברי לגנות אשר עליהן אמרו בכתובות דף ה' מ"מ אצבעותיו של אדם דומין ליתדות. שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון. יכניס אצבעותיו לתוך אזניו ולכך מזה על ידו של מצורע. ודוק. וכל איש נלכד יקשיב לטעם מוסרו של הרמזים סוף הלכות אלו ואז יטב לו:

והנה מלשון הגמרא בערכין י"ז דעל ז' דברים נגעים באים על לרות העין וכו' משמע דנגעי אדם ג"כ באין על לרות העין ומאי זו מדה במדה. ונראה דלרת העין גורם שירחקו ממנו בני אדם. שלא יאהב חברת האנושי. וכמו שאמרו בכתובות הגדרת אשמו שלא תשאיל יוליא כו'. ולכן ענוש להיות מצורע ולישב בדד. שלא ישבו אחר טמאים עמו. וכיון דאחד מן הדברים שנגעים באים עליהם הוא לרת העין. איש בזה מה דאמרו בזומא דף מ"א דעשיר שהביא קרבן עני ילא לבד במצורע. דאם הוא עשיר שהביא קרבן עני לא ילא משום שענושו היה על לרות העין ועדיין לא שב מחטאו. שהוא לר עין מלהביא קרבן עשיר כאשר תשיג ידו ואיך יתכפר. כיון שהוטעא במה שנגעו ע"ז ועדיין עומד במדרו. ודוק. ופשיטות י"ל. דבמצורע מביא שנים תחת שנים ולכן לא ילא. אבל בכל קרבן עולה ויורד מביא שנים תחת אחד. היינו תחת חטאת מביא שתי תורים אחד לחטאת ואחד לעולה ודוק. ובאופן יותר נאות י"ל. לפי שבחטאת אינו טעון נסכים וחטאת מצורע טעון נסכים. כמו שאיתא במשנה מנחות סוף פרק שתי מדות. אבל אם יביא עוף לחטאת יפטר מנסכים. שעוף אינו טעון נסכים. ולכן מצורע עשיר שהביא קרבן עני לא ילא. דאכילה איכא. שתיה ליכא. ובקרבן עשיר אכילה ושתייה איכא (מנחות כ'). אבל בשאר קרבן עולה ויורד הכל אכילה לחוד ושתייה ליכא בזה אף בעשירי. ואין חילוק בין עשיר לעני. אך בין גדול לקטן. אבל לא יחסר סוג הקרבן. ודוק.

דבריו אל בני ישראל ואמרתם אליהם. מה דבלרעת לא כתיב כן דברו אל בני ישראל. יתכן משום דהוה הוא משולח חוץ לשני מחנות ועדיין הוא במחנה שלישי. מחנה ישראלי. לכן אמר בזה אל בני ישראל משא"כ מצורע במשתלח

או טומאת חלץ את האבנים שהבית נשאר טהור. לכן לא חלה הטומאה. רק מעת אמירת הכהן והסגירו לא מקודם. אבל לאם פשה אחרי הקלות. שאז נודע שלרעת ממארת הוא וכל הבית טמא סידר אמינא דאיגלי מלחא למפריעי. שכל הבית טמא וכל מה שהיה בתוכו נטמא מעת ההוות הנגע למפריעי. לכן אמר קרא ולא יטמא כל אשר בבית באיזה אופן לא יטמאו כל הדברים אשר היו בבית טרם טמא יטמאנו הכהן ואחרי כן יבוא הכהן לראות את הבית. הוא על עסק הבית עם לריך גתיה כולו והולאה חוץ למחנה. גם באופן זה הדברים אשר פנו לא נטמאו למפריעי. אבל ופנו את הבית כתב בטרם יבוא הכהן לראות את הנגע. כי משעת ראותו הנגע. היינו הסגרי. ג"כ יטמאו כל אשר בבית. ודוק היטב:

והשריכו אהתן אל ממוך לעיר. תומ' אהתן חוץ לעיר ואין אדם חוץ לעיר אלא לעיירות המוקפות חומה נלכד. בזה ניחא לי מה שנתקשה המל"מ דמברייתא דקדושין דף כ"ז אלא כל שעומד בעיר ויזרקנה חוץ לחומה. וכן מדברי רמזים מוכחא דהשילוח בתוך עיר המוקפת חומה ולא ידע מהיכן דמושלח אל חוץ העיר למדנו שלא יהיה השילוח בשדה. אך דבטי תוך ע"ח מנ"ל. ואדרבא עיר משמע שאינה מוקפת חומה. ובמחכ"ת. הנה למדנו דבטי שיהא השילוח תוך מקום שהמטונע משתלח הימנו. היינו דכמו בבית בעי שיהא השילוח תוך העיר מקום שהאבן המטונע משתלח הימנו. והלפור משתלח והמצורע נכנס לעיר חומה. ויש לזה מקום גדול במקובל. עיין רבינו במי על פסוק ושלה ע"פ וכו' ודוק.

ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע. התומ' מפרש דבפושא בשני מיירי והדין דלריך חליה וטיחה כו'. ולהסיר קלת זרות מהפסוק. נראה דקאי לעיל ואם ישוב הנגע ופרח בבית אחר חילץ את האבנים כו' ואחרי הטוח ובא הכהן וראה כי פשה הנגע. היינו דכמו דהוה כתוב ואחרי ובא הכהן דמלת ואחרי קאי על שניהם. וכמו יחי ראוין ואל ימות ויהי מתיו מספרי. דפירושו ואל יהיו מתיו מספרי. ובאמת אילו קאי על פושא בראשון הוה לי למכתב קודם אחרי בא הכהן וראה כי פשה הנגע ואחרי חילץ האבנים ואחרי הקלות כו' וע"כ דעל פושא בשני קאי. ומדויק לשון המקרא והילפותא. דזו היא שיבה זו היא ביאה לאלרכי חליה וטיחה. ולפשטא דקרא קשה דמשמע דהכהן דהוא מטמא. הוא נותן והוא

משפך

מצורע

חכמה

שמשתלח חוץ לג' מחנות ונפרד מן הכלל בנ"י א"כ אינו בכלל בנ"י רק הוא בדר לעלמו ופשוט:

תו"ב פרשת א' רזבים פס' ג', מה זבה מקום שמטמאה בטומאה קלה. פירושו: דמשמשת טמאה טומאת ערבי, ושם אהמעטט שלא כדרכה. רק מקום שמזריעו דשכבת זרע כתיב: עיין לקמן פ"ו פסקא ח' ושם מטמאה טומאה חמורה. ופשוט:

וַאֲשֵׁר אשר יגע במשכבו. בחו"כ פרשה ב' פס' ח' אמרו לו מה ראתה לרבות זה ולהוליא זה.

הדבר נפלא דגם המה ממעטין גזול ומרביין גנוב, ומה זה שאילה. אולם לעני' נראה עפ"י מה דהקן בחוספתא ומייתי לה בירושלמי פרק הגזול עלים זה הכלל. שהיה ר' יעקב אומר כל גזילה. שהיא קומת בעינא, ולא נשתנית מזרייתה הר"י אומר הרי שלך לפניך. והגבז לעולם משלם כשעת הגזילה. ועיין בחוספות ר"י דטראני בב"ק דף ס"ה באורך גדול, דגנב לא מליא אמר הרי שלך לפניך. דכתיב ביה חיים שנים ישלם. אחייה לקרן כעין שגנב. וא"כ א"ש, דלעולם כולו קודם יאוש מיירי, ובכ"י בגנב כיון דלא מלי אמר הרי שלך לפניך, והכא במשכבו. שאין לו טהרה במקוה ואין לו תקנה אלא שבירה. וכדמשמע לעיל במשכבו, ואם נשבר טהור הד"ה מה אם כ"ח כו' ודו"ק שם. א"כ כיון דהוא נטמא שוב הפסידו הרבה. דאינו עומד רק לשבירה, ולכך בגנב כיון דלריך להחיות הקרן כמו שגנב ולשלם אחרים, רביה רחמנא לעומאה דהוי כמשכבו, דשוב אין בטה"כ מקפיד, אם ישכב עליו, כיון שמחויב לשלם לו אחר טהור ובדמים שגזל מאתו, לא כן גזלן, כיון דאומר הש"ל. א"כ הבע"כ מקפיד ולחו שלו הוא, ופוק חזי מה דפסק רמב"ם בנתיאשו הבעלים דמשכב מטמא אף דפסק דיאוש אינו קונה, היינו כמאן דנתיאש שוב לא תליא בקפידא דבעלים, כמוש"כ הלח"מ פ"ב מהלכות גזילה, והפתח הבית. עיי"ש. ועיין חוספות ב"ק ס"ו, שהביאו החו"כ, ולעני' נכון מש"כ, ודו"ק.

תו"ב פרשת זבים פ"ד פסקא ד', ר"א אומר והנושא אותם מה ת"ל כו'. פשוט, דלר'

אליעזר אינו לריך קרא לרבות הנושא משכב ומושב, דילוף מקו"ח ממרכב, וליכא למימר גולל ודופק ויכחו, כדפריך ת"ק, דליהו סבר בזהלות פ"ב דגולל ודופק מטמאין ג"כ במשא. ודע דלנושא זב לא לריך קרא דמקו"ח ידעינין, דמה נושא מרכב טמא כשי"כ נושא זב, והנה לר' ישמעאל, דסבר בחולין ע"ב, דקרא דוכי יגע ע"פ השדה בעובר משחתי, עיי"ש, וגולל ודופק טומאתן הלכתא גמירי לה, א"כ אם נימא

דזה שאין דנין מהלכה ה"ה דאין עושין יוכיח מהלכה, וא"כ לא מלי למימר גולל ודופק ויכחו, ושזב ידעינין נושא משכב ומושב מקו"ח ממרכב, וע"כ דרישקרא דהנושא אותם כר' אליעזר, דקאי על זבוב ורוקו, כו'. א"כ קשה טובא אמאי לריך תנא דבי ר"י למילף בדה כ"ה ע"ב דרוקו מטמא במשא מכי ירוק בטהרי, ביד טהרי, הא נפקא ליה מקרא דהנושא אותם, ולי"ט, ומוכרח לפ"ז דדנין יוכיח מהלכי, וכן דעת החוספות ב"ק דף כ"ו ע"א ד"ה ולא תהא שן ורגל כו' וי"ל לרורות יוכיחו כו' ואינן משלמין אלא ח"י אע"ג דהלכה הוא דנין יוכיח מנייהו, אולם החוספות סוטה דף כ"ח ד"ה אינו דין שעשה בו ספק כו' כתוב איפכא עיי"ש ודוק, אולם מה דאינו מטמא במשא בגו"ד איש טובא, דהא מה דמטמא מת במשא ילפינן קו"ח מנבלה כו' מת שמטמא באוהל א"ד שיטמא במשא, וכיון דטומאת אוהל ידענא מהלכה חו אין דנין קו"ח מן הלכה, לכן אינו מטמא במשא, ולדברי רמב"ם פ"ב מה' טומאת טו"מ, דטומאת גו"ד מדברי סופרים ל"ט מדברי תו"כ דילן, ועיין מש"כ לחידושי למסכת ערובין בזה, ודוק בכ"ז:

וְכִי יטהר הזב מוזבו כו'. הנה האחרונים מקרו בימי ספירה אם המה במחוקת מסולקין דמי, או כיון דבחוקת טומאה הן כ"ז שלא נגמר ספירתן.

יעוין טו"ב מהד"ק סימן ס"ג, ונראה מפשטיות הכתוב, דזב שהזיבה איננה אללו בטבע רק חולי במותרות הזרע, לכן כיון שפסק מלראותי חזקת גוף שלו שהוא מסולק מזיבה ועדיף מחזקת טומאתו, אבל זבה שהדס הוא אללה בטבע, רק שיש לה וסתי, בזו חזקת טומאה עדיף וכ"ז שלא נגמר ספירתה, עדיין היא בחזקת טומאה, לכן גבי זב כתיב וכו' יטהר הזב בלשון עתיד, שהוא בחזקת שיטהר, וגבי זבה כתיב ואם טהרה מזובה, בלשון עבר, שאם כבר טהרה מזובה, שהטהרה איננה מוחלט כל זמן שלא ספרה ז' נקיים, ומשום זה אמר רבא סוף גזיר לא תימא ספק חזי, ספק לא חזי דבכה"ג הזב בחזקת טהרה ודוק, ומזה נראה, דזב אי"ל הפסק טהרה ויעוין ספר אור שמח הלכות שגגות בזה:

וּסְפָר לו שבעת ימים לטהרתו, בזה כתיב וספרה לה שבעת ימים ולא כתיב לטהרתה, דכעיקר

כשיטת רש"י וכל הקדמונים (לכד רמב"ם), דכל זמן שאינה סופרת ז' נקיים, לא הגיעו ימי נדתה, והא דאמרו ימי נדה שאין רואה בהן עלו לספירות נקיים הוא בזבה קטנה, וא"כ הספירה הוא אדרבא לטומאתה שאם תראה אחרי הספירה של שבעה נקיים תהיה טמאה

טמאה נדה בראיה הראשונה ותהיה טמאה עד הלילה. נטבילת נדה בלילה. אבל כ"ז שלא ספרה ז' נקיים. אז בראיתה סותרת ואינה לריכה רק שבעה ימים ומקלת יום ככולו וטובלת בשביעי וטהורה בשביעי. אבל אז כי ספר שבעה תו אם יראה אחר זה אינו טמא כלל. וכי יראה שלש ג"כ יהא לריך שבעה נקיים לבד. לכן כתיב לטהרתו. שרק טהרה היא מביאה ולא טומאה ודוק:

ובתו"כ פרק ה' פסקא י"ד מנין שהוא טובל מבטוי. פירוש דרריש בפסקא י"ב בשמיני יכל בין ביום בין בלילה ת"ל ביום. ביום ולא בלילה. וא"כ הוינא מפרש וספר לו שבעת ימים לטהרתו וא"כ בליל השמיני וכבס בגדיו ורחץ במים חיים וטהר וביום השמיני יקח. לכן דריש אימת הוא באי כשהיה מעורב שמש אלמא טבילתו בעודו יום ודוק: **וביום** השמיני יקח לו שתי תורים כו'. כן בזבה משום דחטה התורה על כבוד הבריות. שהזב והזבה יתבזו במה שיודע בפרסום וזבם בהתעסק כהנים רבים בקרבנות שלהם. לכן חטה התורה ולא הלריכה רק עופות וליכא פרסום. אולם במזורעי שנחפרסם טומאתו וכמו שאמר וטמא. טמא יקרא. לכן פרסם טהרתו בקרבנות בהמה. ברצוי כהנים מתעסקים בזה. וכיו"ז אמרו בסוף יומא דבחטא מפורסם טוב לו שיתבייש. יעו"ש. כן הכא שידעו בטהרתו בפרסום ודוק:

ונתגם אל הכהן ועשה הכהן כו'. אולי מפני שכיון שגורק עליו החטאת. הרי תו נעשה טהור גם מטומאת מחוסר כפורים. ואם כהן הוא. הלא יכול להקריב עולה בעלמא וא"כ יהא העולה לבעלים. וכמו כל כהן שצא לעבודה במשמר אחר ואף אם אינו עובד בקרבן בהמה עורו להמביא קמ"ל דכאן לריך ליתן השני תורים אל הכהן להקריב. הואיל ואינו יכול להקריב החטאת. וזה דין חדש.

ויתכן דכבר אמרו ביומא מ"א. ראין הקינין נקבעין אלא בלקיחת בעלים או בעשיית כהן. ועיין רש"י שם. שמביא מקרא דין דכתיב ועשה אותם הכהן אחד חטאת. וא"כ קמ"ל דאם הפריש הבעלים קינין סתומין והביאין אל הכהן. הרי המה נמונים אל הכהן. דאם מה או נאצדו ונתכפר בלחור יפלו כולן לגדפה והטורות לכהנים. וכמו שאמרו נזיר דף כ"ז דהלכה היא בכל חייבי קינין. ועיין רמב"ם פ"ה מהל' פסולי המוקדשין הל' י"א י"ב ויוגס יותר ומרמו ההלכה. ואם נגיה בדברי המו"ק דריש מונתתם. דאם הפריש הבעלים זו לחטאת וזו לעולה מהני מהא

דכתיב ונתתם. וכלום אדם נותן אלא מה שיש לו. שזכות שלו נתון לחבירו. ודוק. כי בכל מקום בתורה לא כתיב ונתתם. יעוין היטב:

וכפר עליו הכהן כו' מוזבו. הנה בזבה כתיב וכפר עליה כו' מוזב טומאתה. והוא ברורי דוז בעל שתי ראיות הלא טמא שבעה ימים. וצעי לספור שבעה נקיים. וא"כ הראיה השלישית לא הוסיפה עליו שום טומאה. רק חיוב לענין קרבן. דוז בעל שתי ראיות אינו מביא קרבן. ולכן כתיב וכפר עליו מוזבו ולא מוזב טומאתו. דהראיה השלישית שהביאה עליו חיוב קרבן לא הוסיפה עליו שום טומאה. אבל בזבה. הלא כשרואה בשני ימים אינה טמאה ז' ימים. ולא בטיא ז' נקיים. רק יום אחד סגי לשני הימים. א"כ הראיה השלישית שהביאה עליה חיוב קרבן הוסיפה עליה גם הטומאה של שבעה נקיים. לכן כתיב וכפר עליה כו' מוזב טומאתה. ומזה דרשו חז"ל מוזבו. יש זבין שמביאין קרבן ויש זבין שאינן מביאין קרבן. פירושו: מדלא כתיב מוזב טומאתו. ועיין פ"ק דמגילה שם ודוק:

תו"כ פרשת זבים פ"ו פסקא ג'. ורחץ במים אפילו במי מקוה את כל בשרו. מים שכל גופו עולה בהן וכמה הן אמה כו' ברום ג' אמות. לפ"ז והך כל בשרו קאי אשיעורא דמקוה א"ש דגבי זב כתיב ורחץ בשרו במים חיים ולא כתיב כל בשרו משום דתמן לא צעי שיהא הטבילה במי סאה. רק מטיין בכ"ש. וכפי שיטת הראשונים הצרורה דבין אדם בין כלים מטהר בכ"ש. ודוק:

ורחצו במים בתו"כ. הקיש רחילתה לרחילתו מה רחילתו בנקיות כו' מה רחילתו במי סאה. וכן למד לעיל מקרא דוכבס בגדיו ורחץ בשרו במים דחליה איכא בגדים. וזוה מיתרלא מה דדריש הגמרא בסוכה ורחץ במים את בשרו מאת בשרו שהוא סימן הפעול שזה מורה עלם בשרו בלא שום דבר החולץ בין המים לבשר. והקשו בתוספות דכיון דרובו המקפיד חולץ הלכה לח"מ א"כ קרא למה לי וכיולא בזה הקשו בגמרא נזיר דף כ"ה ל"ל קרא הילכתא גמירי לה כל שבחטאת מתה. אך לפ"ז אישי. דבמכות דף י"א אמר דפליגי תנאי בס"ת שחפרו בפשתן. ר"מ ור"י דמיס דכי איתקוש לתפילין למאי דכתיב בקרא. למאי דילפינין מהלמ"מ. כמו לחופרו בגידין לא איתקוש. וא"כ הכא אי לא הוה כתיב חליה בקרא. רק הוי ילפינין מהלכה לא הוי מקשינין רחילתה לרחילתו על חליה. וכן בכבוס בגדים לא הוי ידעינין חליה ולכך לא מייתי בתו"כ

משך

מצורע

חכמה

הַךְ דַּרְשָׁא דַחֲלִילָהּ. מִשּׁוֹם דְּחִיּוּ סִבְרַ לְהַלְכוּתֵיהֶן נִמְי אִתְקִישׁ. וְחִיב קִרָּא לְמַה לִּי מֵהַלְכָה יִדְעֵנָּהּ וְאוּלַי ר' יְהוּדָא חֲזַר כֵּן וְסַתֵּם סִפְרָא ר' יְהוּדָא. וַיֵּשׁ לְהֶאֱרִיךְ בְּזֵה. וְקִרְאֵי דוֹרְחָן בְּמִים אֵת כֹּל בְּשֵׁרוֹ בְּפ' אַחֲרֵי דַכְּתִיבָא בְּכַהֲנָי. לִכֵּן לֹא יִדְעֵנוּ בְּאֵשֶׁה וְלִרְיָךְ לְהִקְיֵשׁ אֵשֶׁה לְאִישׁ. וְדוֹק הֵיטֵב:

שבעת ימים תהיה בנדתה. בתו"כ ולא בזיבתה כל שבעה. לפי שיטת רש"י הכי פירושו דזה יכול להיות שראתה דם יום י"א. ואח"כ ראתה יום י"ב הרי היא נדה וזכה קטנה. וימי נדה עולין. עיין גדה ג"ד. אי"כ הכי פירושו שזה לא יוכל להיות כלל. שמהיה זכה כל ז' היינו שהיא לריכה שבעה נקיים ובכ"ז אם תראה אחר י"א יום תהיה גדה וא"כ היא נדה וזכה כל ז'. זה אי אפשרי. דאינה נעשית גדה עד אחד ספירת ז' נקיים. אבל לפירוש הרמב"ם כן הוא דלעולם חשבנין ימי נדוה. ימי זיבות כסדרן בין ראתה בין לא ראתה מתחלת שעת וסת הקבועה לה. וזה אם תראה בלא עת נדתה הוה זיבה. וגמירי לן י"א יום בין נדה לנדה בין חזיא דכי בין לא חזיא. לכן קאמר. שבעת ימים אילו מתחלת ראייתה. כך לפי המנין. ואח"כ י"א זיבה ואח"כ ז' נדה וכו'. שבעת ימים תהיה בנדתה נחשבין למנין נדות ולא למנין ימי זיבה. שלא יהיו לעולם בימי זיבה. אף אם ראתה ג"פ קודם ולא ספרה ז' נקיים. בכ"ז אינם מימי זיבה. יכול עד שתהיה רואה דם כל שבעה פירוש. דסדרא דוקא. שלעולם בתחילת מנין השבעה רואה דם [לא שכל יום מהשבעה רואה דם. כמו שפירש הק"י. דזה לא משמע כלל מהפסוק. ודוק]. היינו שמתחילת ראייתה חשבנין ז' ימי נדה ואח"כ י"א ימי זיבה. ואח"כ אם רואה דם בתחילת ז' שוב הוה ימי נדה. אבל כי לא ראתה דם. אימת שתחיל לראות. אפילו אחר הז' הוה נדה [וכמו לרש"י. והבן]. לכן קאמר תהיה אעפ"י שאינה רואה פירוש אע"פ שאינה רואה כל ז' כלל וכלל נחשבים לימי נדה. ושז אחר הז' אעפ"י שלא ראתה דם בהן כלל. הוה זכה. ולראיה אחת מונה אחד. והברייתא קאי על מנין ימי נדות וימי זיבות. ודוק היטב בכ"ז כי הוא נכון: **ואם** על המשכב הוא או על הכלי אשר היא יושבת עליו בנגעו בו יטמא כו'. הנה עומק הפשט לדעתו עפ"י דברי שמואל. בדקדק קרקע עולם ומלאה עליו דם דטהורה. דבבשרה עד שמרגיש בבשרה. אבל אם ראתה בלא הרגשה טהורה האשה. והנה הלכה דם הגדה מטמאה בין לחי בין יבש. והדם אינו עושה משכב ומושב לטמא אדם. לפ"ז יתכן ל. רש כ"י.

דאשה כי יהיה דם זוכה בבשרה היינו ע"י הרגשה. שמרגשת בעת זיבת הדם. או טמאה האשה דין נדה וכל דינים הגמורים למעלה על האשה בה. אבל אם לא הרגשה האשה. שילא ממנה הדם. רק שהדם הוא על המשכב. או על הכלי אשר יושבת עליו. אז אין האשה טמאה טומאת נדה אעפ"י שברורי שממנה ילא הדם. רק שלא הרגשה. אבל הדם דין דם נדה יש לו שהנוגע בו. בהדם יטמא עד הערב. וזה שאמר שאין המשכב ומושב טמא רק הנוגע בהדם. וזה שאמר ואם על המשכב הוא. הדם האמור למעלה כו'. בנגעו בו. בהדם יטמא. ושם דם לשון זכאי. כמו שאמר יהיה כו'. כן כל פשטות המקרא. ודוק:

ותהי נדתה עליו. פרק נדות כושים דף ל"ג אמר רבא עליו להטעינו משמע. פירוש. דהוי כמו שנדחה הוא דם נדה שלה. עליו משמע וכנושא דם נדתה דמי כל הז' ימים. והנושא דם הגדה מטמא בגדים. דכל שלא פירש ממטמאיו. הוא אב הטומאה בנגעו לטמא בגדים. וא"כ הבעל נדה מטמא בגדים בנגעו. דהוי כמו דדם הגדה אכתפיה דיליה דמטמא בגדים. ותו ליכא לאקושי למשכבו לקולא. דמשכבו אינו מטמא בגדים. רק אוכלין ומשקין ועל כרחך דדרשת מה היא מטמאה אדם לטמא בגדים. אף בועל נדה מטמא אדם לטמא בגדים. לאקושי הוא ליהא לחומרא. וליכא למימר לקולא שדומה למשכבו. דהא הכתוב אומר דהוי כמאן דררי דם נדתה אכתפי משמע. ויעוין מגילה דף ח'. כיון דאמר עלי. כמאן דטעין אכתפיה דמי ופשטו לדעתו ודוק:

וברתו"כ פ"ז פסקא י"א יכול היא והוא לא יטמאו טומאה חמורה. אבל היא והוא יטמאו טומאה קלה. פירוש דמשכבו של בועל נדה אינו מטמא רק טומאה קלה לטמא אוכלים ומשקים. וא"כ מקיש משכבו למשכבה. שכמו שהיא אינה מטמאה רק במשכב המיוחד. כן בועל נדה [דלא עדיף ממנה. שטומאתו מסבת טומאתה]. ודחי דלמא שניהן שוין לטמא טומאה קלה. כמה שאינו מיוחד למשכב ומושב. ומסיקי. דלכן כתיב בבעל נדה המשכב משמע המיוחד. הא אינו מיוחד. אינו מטמא טומאה קלה ג"כ. אולם בנדה גופה לא שמענו אפשרי. דאף משכב. שאינו מיוחד אינו מטמא רק טומאה קלה. ואחמעיט. מטומאה חמורה לטמא אדם כו'. ונדה גופא חמורה גם בזה מבעל נדה. וכן פירש באמת כן רבינו חס הובא בתוספות. עירובין דף כ"ז ע"א ד"ה כל שהזב נישא עליו טהורי. ותוס' תמוה מהך ברייתא דתו"כ. ואנא לא ידענא איך ומה. עיי"ש. ולי"ע. אולם

לנקיים ואז תמתין עד עבור הימי לידה ותטהר. וזה כמ"ד אחר מופלג. ולמ"ד אחר סמוך. מלמד שאם ספירה ז' ימים בתוך ימי טוהר ורלחה למחרתו ביום השמיני דם. שאז אינו סותר. כיון שהוא אחרי ספירה וטובלת ומותרת לבעלה. אף ששופעת דם. ולכן לא לא כתיב שבעת ימים לטהרתו כמו גבי זב ודוק. ועיין ראש סוף פרק צנות כושים והבין:

והביאה אותם אל הכהן אל פתח אהמ"ע. וצולדת כתוב אל פתח אהמ"ע אל הכהן. נראה דמרתו. שלא תשמש ביום שביעי שמא תראה ותסתור וכד"רש"י. לכן הלל היתה אסורה כל ימי זובה בתשמיש וצליה שמשו מטהה. וא"כ כי רחלה ביום היא טובל יום ואסורה להכנס למחנה שכינה. אף אחרי הקרבן. לכן כתוב אל הכהן קודם. ודוק:

והזהרתם את בני מטומאתם. זו עשה שבגדה לפרוש סמוך לזאתה (שבועות י"ד). ועפ"ז לריך לפרש הו דקאמר ולא ימותו בטמאם את משכני בתוכם. עפ"י מה דדריש ר"ע סוטה דף י"ז איש ואשה וכו' שכינה ביניהן [שם י"ה] לא וכו' אש אוכלתן. והו בתוכם בין איש לאשתו. ודוק:

תו"כ פרשת זבים פ"ט פסקא י"ב. ולאיש אשר ישכב עם טמאה להביא את הבא על שומרת יום כנגד יום. הנה מקור הדרשה נפיל דלפי סדר הפרשה לעיל כתיב זב קודם ואח"כ בע"מ. ואח"כ נדה. ואח"כ בוטל נדה ואח"כ זבה. והכא קא מהדר בוטל נדה לבוא. ולכך דריש ליה על בוטל שומרת יום. דנפקיל לעיל מקרא דזבה. יע"ש לעיל ודוק:

השמטה

וכפר הכהן על המטהר לפני ד'. פירוש כי במטמא מקדש מביא שנים תחת אחת שבחטאת צהמה יש דם ויש הקטרה לאשים לכן מביא בעוף חטאת ועולה עולה נגד האשים כדברי ראב"ע אבל כאן שאינו מביא רק חטאת העוף ואין כאן אשים לכן אמר לפני ד' שאין אכילה לפניו וכמו שאמרו הלא כל חיינו יער כו' ואינו מקבל השפעה מצביותו כי הוא מהוה הכל מאין הגמור. ולכן במצורע עשיר לא כתב זה:

סנהדרין כ"ז דרשו על קרא דישע"י כ"ב הנה ד' מטלטלך טלטלה גבר ועשך עטה כו' שגלקה בלרעת. ולכן כי א"ל משריתך היבא ואמר דאחדו ב"י א"ל אחוכי ממייכת בן. משום שסברו. שהאיל שגלטרע שלחוהו חוץ לירושלים. שמשלת חוץ לחומה. וזוה מדויק טלטלה גברי. שאיש טעון פריעק

אורם ל"ב הצרייתא לעיל פרשה ד' פסקא י"ג יכול לענין לטמא כו' אבל לענין לטמא חטמא את הכל ת"ל עליו כו'. ודא ל"ב לדברי הכל הא אם נימא דממעטינו. דדבר שאינו ראוי למשכב אינו טמא בעלמונו [אף שלא לטמא אחרים] איכ קרא צבועל נדה ל"ל למעט מטומאה קלה מה שאינו ראוי למשכב. הוא קו"ח מנה. ולי"ע. ולי"ל דכונתו למטמא. היינו שיהיה אב הטומאה לענין מנין אוכלין ומשקין. דהנוגע בו יהיה ראשון. וכיו"צ כתבו תוס' בפסחים דף י"ז גבי כלי חרס. ודוק.

והנה הראב"ד כתב דעליונו של זב מטמא כלי שטף במגע וכבר תמה בכס"מ דזה מחנגד לכמה גמרות ערוכות. ואולי נראה לענ"ד דראב"ד לא קאמר רק דוקא כשלא פירש היינו צעוד עליונו של זב מחובר לזב ומוכת עליו. אז אם נגעו בעליונו כלי שטף מטמא אותם. ודלא כהרמב"ם שכתב שם פרק י' ה"ה הכל ולר טומאה ואינו מטמא אדם וכלים. חוץ מן האדם. שעל גבי הזב. שעד שלא פירש ממטמאיו מטמא אחר כלים. ע"ז פליג ראב"ד. דכל זמן שלא פירש העליון מטמא כלי שטף. אם נגע בו. ומיושב שפיר דרשת הגמרא דנדה ל"ג וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו (זב) יטמא עד הערב. היינו כלי שטף וצחיבורין דיש להם טהרה במקוה. והא דאמר הגמרא אוכלין ומשקין הוא דמטמא. היינו לאחר שפירשו מזב. ודוק.

יבזה סר תמיהת הרב ר' יעקב כהנא על ר"ת דהא תני כל הגיטא על גבי הזב טמא. וזה דוקא לטמאות טומאה קלה דסבר כהראב"ד. וא"כ עליונו של זה הגיטא עליו מטמא כלים צחיבורין. ודוק: **כ"ב** ימי זוב טומאתה. פירוש שהזב מחמת הטומאה לא שהיא מחמת ולד. שאז חביבה להבעל. וזה הוא המקשה מחמת ולד בימי זיבה:

ובתו"כ אין לי אלה הרואה שלשה שהיא זבה מנין רואה שנים כו' מנין לרואה אחת שהיא זבה ת"ל כל ימי זוב. בפירוש המשנה לרמב"ם פ"א מזבים הגירסא דליקף על שנים ואחד מן כימי נדתה. וכמו שהגדה אפילו לא ראתה אלא ראייה אחת היא נדה. כן זבה בראיה אחת נעשית זבה. יע"ש. ולפ"ז לענין משכב ומישב דנפק"ל בצרייתא' השני הוא מן קרא דאימא גבי משכב כטומאת נדתה. שאפילו פעם אחד היא מטמאה משכב ומושב ודוק. ומסולק תמיהת תוס' בשילהי נדה דר"ע לא דריש כל. עיי"ש ודוק: **וספרה** לה ז' ימים ואחר תטהר. פירוש ללמדנו. שגם ימי לידתה. שאינה רואה בהן עולין

פריעה ופרימה ועל שפס יעטה והיא אינה עטונה פריעה ופרימה ואינה בשפס יעטה. וזה גברי כדון איש [שהוא במצורע מוחלט. שיש חילוק בין איש לאשה] ועטך עטה. ודוק. ופשוט:

בהפטרה וארבעה אנשים היו מלורעים גחזי ובניו. לכן דבר המלך אל גחזי אטפיי שהיה מלורע (לקמן ח') משום שצא תשועה גדולה על ידו. ולכן כתיב פתח השער. שהיו נוהגין מלכי ישראל בשומרון כקדושת ירושלים ולא נתקדשו שערי ירושלים כדי שיגינו מלורעים תחתיהן (פסחים פ"ו יעו"ש): **בגמ'** ריש פרק חלק. הוא כפר בתחיית המתים כו' מנין שכל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה כו' בשער על עסקי שער. הביאור דהטבע המה נסים רלופים שהבורא יתברך מחדש בכל יום מעשה בראשית וכל העולם תלוי במאמרו של הקב"ה. וכבר ביאר רס"ג במאמר התחיה שכשם שאין כל באי עולם יכולין לברוא יתום אחד. כן אין יכולין לבלותו. רק להפריד המורכב. וזה שאמר קהלת ידעתי כי כל אשר עשה אלקים הוא יהיה לעולם כו' וממנו אין לגרוע וכן דוד אמר הוא אמר ויהי הוא לזה יועמוד. וא"כ המיתה הוא פרוד המורכב ליסודות. והתחיה הוא הקיבוץ מהיסודות את אשר כבר הוא. וקטן הנס והפלא מצריאת האדם מטפה סרוחה. וזה שאמרו מאי דהוי לא כש"כ רק שע"ז רגיל העין לראות וזה לא רגיל. וכן בשליש שלא האמין לגביא שאמר סאתים קמח כו' מחר בשער שומרון. שזה רק קיבוץ הסולת והקמח. שכבר הוא בעולם. ופלא גדול החטה יותר אלף פעמים מזה. רק שזה אינו רגיל העין לפיכך למד מזה שיעקר מדה במדה בפ"ק דטוטה. ויעוין ח"א. ודוק:

ומשם לא תאכל. היה ל"ל ומה לא תאכל. וגראה דכיון על מה שאמר סאה סולת וכו' בשער שומרון כו' על השער אמר שמסם שממקום השער יהי' הסכה שלא תאכל ויהי לו כן וירמסוהו העם בשער וימות. וזה כיון הכתוב:

אחרי

וידבר ד' אל משה אחרי מות שני בני אהרן כו' דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא כו' בזאת יבוא אהרן אל הקדש. בירושלמי פ"ק דיומא. למה הוא מוכיר מיתתו ביוהכ"פ. ללמדך שכשם שיוהכ"פ מכפר על ישראל. כך מיתתו של לדיקים מקפרת על ישראל. הענין עפ"י מה שגבין הפסוקים

בשמואל א' וישלח העם שילה וישאו משם את ארון ברית ד' לזבות יושב הכרובים כו' ויראו הפלשתיים כי בא כו' אוי לנו מי ילילנו מיד האלקים האדירים כו' הם המכים את מלרים בכל מכה במדבר. ולסוף הענין ותקרא לנער אי כבוד וכו' ותאמר גלה כבוד מ' ישראל כי נלקח ארון האלקים כו'. והענין. כי כלליות המשכן נחלק לג' חלקים. כל חלק מורה על חלק פרטי בהנך שלשה עולם. שנה. נפש. הגה העולמית חלוקים לשלשה עולם שנתח גלגל הירח. שכתוב בו והארץ נתן לבני אדם [בלשון רבים] כי האדם מושל עליו בכלליות מינו פעמים זה ופעמים זה. והאדם משפיע עליו זרע וקולר. ומורש. ובוהו. וכו"ו. ומושפע ממנו מלוויו יוזן כל ימיו. מימיו ישתה והיוולא ממנו יאכל. כן בעולם הגלגלים הם משפיעים על בני האדם. מגדים תמתיק שמש. האור יולא מהם. כמוש"כ להאיר על הארץ ולמשול. החום הוא מהם. התנועה מהם כידוע. אולם האדם משפיע עליהן מעט מהרבה. כמוש"כ ונחתי מטר ארלכם בעתו. והיתה שמיים כנחושה. ומלאנו שיהושע העמיד חמה וירח. והשלישי עולם שכליים גדלים. אשר כולם משפיעים במאמנם בכ"מ. וכמו שמלאנו במקרא שר יון. שר פרס. מכאל שרכס. ומושפעים מעט מעט. רק לקישור שביניהם ובין התחומים. וכמו שאמרו שנתהק הנגור (מכאל). וכו"ו. בכמה מקומות. והשר שהתאבק עם יעקב יוכיח. וכו"ו. ולמעלה מהן הבורא יתברך המשגיח בפרטיות. וכולם משפיעים בגזירתו ורלוגו. והוא אינו מושפע. כי הוא אינו משתלם חלילה מצדיותו. אשר ברא מאין המוחלט. כן בנפש יש משכן נפש הנומחת. כלי המאכל. הקבה והמסס. והכבד להולת הדם. והריאה אשר ניזונים מן המאכל תמיד ומקיימים האדם בנתנם החיות והגידול. והעיכול. והזין. והדוחה. ושאר כוחות כידוע ממלאים לפי ערך הקבלה מהשפע כן משפיעים תמיד. ואחרי זה יש להלב. אשר בו משכן כוחות החיוני הכועם [דבצמה נמי אית זה ילה"ר דנשכה ובעטה כו'. ברכות ס"ב]. המפחד. הדואג. התקוה. הוא מקבל השפע מהמאכל בסבת מוצר הדם. הבא משיכול המזון ומשפיע בלופן מרובה מאוד. גמלא הוא משפיע יותר מהשפע שמקבל. השלישי הוא הראש משכן השכל. אשר משפיע לאין גבול כמעט. ומושפע כמעט אשר לא תפול עליו החוש. כאשר כל החוקרים גללו למנוח קישור הנפש עם הגוף. רק החוש רואה. אשר קישורו הוא ע"י הלחם. אבל עלם הנפש הוא משפיע בלי מושפע מהחומר. ועל זה אמרו ברבי נפשי מה הוא דר' כו'. כי קישור הנפש עם הגוף וקישור משכן כבוד